

Socialni dialog v gradbeništvu prilagoditev plač in enakosti

Sindikati in delodajalci želijo, da bi kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti veljala za vse delodajalce v gradbeništvu v Sloveniji

F METKA PENKO NATLACENA, GREGOR PEČKO, VALENTINA KUZMA
finance@finance.si

Epidemija COVID-19 je med drugim vplivala tudi na potek socialnega dialoga in socialnega partnerstva. Povzeli smo dejavnosti, ki so in še poteka-jo pri nastajanju nove kolektivne pogodbe za gradbene dejavnosti, in pjasnili, katere anomalije bi s tem odpravili.

Na ravni posamičnih delodajalcev so se podjemniški sindikati kot reprezentativni predstavniki zaposlenih v delodajalci dogovarjali o ukrepih za zagotavljanje varnega dela. Na državni ravni so se sindikalne centre z delodajalskimi organizacijami in Vlado Republike Slovenije v okviru Ekonomskega sveta Republike Slovenije usklajevale in dogovarjale o ukrepih za ohranitev delovnih mest in pone-

kod celotnih dejavnosti v okoliščinah, ki jim v zadnjih desetletjih nismo bili priča. Gre za zelo pomembna segmenta socialnega dialoga delodajalcev in delojemalcev, ki imata v slovenskem prostoru več kot 80-letno tradicijo.

Pred 84 leti, natančneje 4. junija 1937, je bila podpisana prva kolektivna pogodba (KP) za gradbene dejavnosti v Dravski banovini. Tradicija kolektivnega dogovarjanja v tej dejavnosti se nadaljuje tudi po osamosvojitvi ter sprejetju zakonona o kolektivnih pogodbah leta 2006. V času od leta 1946 do 1991 kolektivnega dogovarjanja v tej dejavnosti ni bilo, saj je vnekdanji državni kolektivni dogovarjanje veljalo samo za zasebne delodajalce (obtrike).

Kratka zgodovina

Pred kolektivnim dogovarjanjem sicer najdemo zametke socialnega dogovarjanja. Tega je enostransko zagotavljala država s samoupravnimi sporazumni v dejavnosti, med dru-

gim tudi v gradbeništvu. Takerga poznamo iz leta 1969. Imel je vse določbe, ki so se pozneje začele pojavljati v kolektivnih pogodbah.

Kolektivna pogodba za dejavnost gradbeništvu v času samostojnosti Slovenije je bila sklenjena kot Kolektivna pogodba za gradbene dejavnosti Slovenije (UL RS, 79/94), njen sklenitelj sta bila in sta še danes Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) - Zbornica gradbeništvu in industrije je gradbenega materiala (ZGIGM) in Združenje delodajalcev Slovenije (ZDS) - Sekcija za gradbeništvu na eni strani ter Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije (SDGD) na drugi. Sledila je Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti (UL RS, št. 7/98, 19/00), ki je veljala do 31. decembra 2004. Nasledila jo je Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti, Uradni list RS, št. 1/2005, 100/2005, 83/2006, 71/2007, 18/2008, 76/2008, 64/2009 - tarifna priloga, 62/2011 - tarif-

na priloga, 75/2013 - odpoved). Zdajšnja kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti velja od 1. januarja 2016 (UL RS 101/15, 15/17 - naknadni pristop, 80/17, 30/18 - razširjena veljavnost, 5/19, 81/19, 132/20 - razširjena veljavnost). Pri KPGD je sklenitelj na strani sindikatov dodatno Sindikat cestnega gospodarstva Slovenije (SCGS).

Glavna določila veljavne kolektivne pogodbe

Veljavna kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti, kot rečeno je bila uveljavljena z letom 2016, vključuje nekaj pomembnih določil. Dogovorjeno je referenčno obdobje za preračunega časa na 12 mesecev. Pri dodatku za delovno dobo opredeljuje prehodno obdobje do leta 2020 za postopen prehod z dodatka na skupno delovno dobo na delovno dobo pri zadnjem delodajalcu.

Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti je ena od prvih, pri kateri so se več kot leto dni od razglasitve epidemije novega koronavirusa spet začela pogajanja. Najprej so bile sklenjene spremembe in dopolnitve h kolektivni pogodbi gradbene dejavnosti glede nove višine najnižje osnovne plače in regresa za letni dopust, ki veljajo od 1. aprila 2021. V novembru 2021 so bila v okviru kolektivne pogodbe opravljena nova pogajanja med socialnimi partnerji za leto 2022, ki so bila uspešno končana po dveh krogih usklajevanja. Dogovorjena so bila izhodišča plačne lestvice, regresa in nadomestila za prehrano, ki bodo veljala v priložnem koledarskem letu.

Ključna nihanja in nelokalna konkurenca

Generalni sekretar Konfederacije slovenskih sindikatov Pergam Aljoša Čec poudarja, da se je strukturirano in organizirano usklajevanje stratišč socialnih partnerjev znašilo pred preizkušnjo medsebojnega zaupanja in tudi zmornosti, »da slišimo in razumimo potrebe drugega v trenutnih razmerah«, kar je najpo-

Socialni dialog v dejavnosti gradbeništvu nikoli ni bil omejen le na kolektivno pogodbo.

Aljoša Čec, Pergam

Sekcija za gradbeništvu) dogovarjali o številnih mlinih rešitvah, ki jih dejavnosti potrebuje, da bi se lažje prilagodila priložnim izzivom. Med njimi so na primer ključna nihanja v obsegu gradbenih del in problematika nelokalne konkurence, ki jo predstavljajo podjetja, ki niso zavzemanimalnim standardom iz panožne kolektivne pogodbe. »V okviru nekaterih projektov, financiranih iz evropskih skladov in zunaj njih, smo se ukvarjali s potrebo po vzpostavitvi tako imenovanih partnerskih skladov,« je povedal Aljoša Čec.

Razprave so končane, na vrsti izvedba

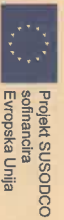
Oskar Komac, sekretar Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti

Strokovna služba GZS ZIGGM sledi novim pristopom in trendom v gradbenem sektorju in jih udejanja v praksi

Zbornica gradbeništvu in industrije gradbenega materiala

Projekt SUSODOO sofinancirata Evropska Unija

Projekt SIBIRIJA in projekt ENOVANOSTI so financirani s strani Evropskega parlamenta in Evropskega sveta. Pogodba št. 101033743

Sofinancirani program Erasmus+

ne

tvu:

ogoji za vse zaposlene

SHUTTERSTOCK

**Plačni model tarifne pri-
loge veljavne gradbene
kolektivne pogodbe ne
odseva realnega stanja.**

■ **Oskar Komac, Sindikat delavcev
gradbenih dejavnosti Slovenije**

sti Slovenije, pa meni, da je kljub dobri osnovi za kakovostno nadaljevanje socialnega dialoga v dejavnosti gradbenišva na tem področju še veliko odprtih vprašanj. Ekonomsko-socialni svet je določil delovno skupino za pripravo osnov in predlogov za ustanovitev Paritetnega sklada za gradbenišvo v Sloveniji, kar pomeni, da prehajamo iz faze razprav v fazo priprav in izvedbe. Ta sindikat si že kar nekaj časa prizadeva za doseglo razširjene veljavnosti kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti na vse delodajalce v gradbeništvu v Sloveniji in pokritje vseh zaposlenih v dejavnosti. V gradbenem sindikatu tudi menijo, da veljavni plačni model, na katerem sloni tarifna priloga gradbene kolektivne pogodbe,

ne odseva več realnega stanja, kar pa velja za vse dejavnosti. Če želimo, da bi pogajanja na ravni posameznih dejavnosti imela realen vpliv na višino plač in s tem optimalno razdelitev usvarjene dodane vrednosti med delomter kapitalom, bo potreben skupni dogovor za rešitev te problematike.

Odprava socialnega dumpinga

V zadnjih dveh letih so se socialni partnerji v dejavnosti gradbenišva znali povezati in opozoriti na težave. Eden najpomembnejših dosežkov je prav gotovo sprejeto določilo interventnega zakona za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19. Skladno z njim

morajo v postopkih javnega naročanja pomembnih investicij vsi gradbeni izvajalci in podizvajalci v dejavnosti gradbenišva uporabljati veljavno kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti. S tem morajo vsi gradbeni izvajalci zaposlenim zagotoviti enake pravice ne glede na to, ali so ali niso zavezanci kolektivne pogodbe. S tem je bil narejen prvi in zelo pomemben korak k odpravljanju socialnega dumpinga v dejavnosti ter k vzpostavljanju pogojev za določitev realne cene dela.

Sprememiti plačni sistem

Socialni dialog v gradbeništvu ima zelo dolgo in bogato zgodovino, saj sodi kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti med prve sistemske dogovore med delodajalci in sindikati, opozori vodja pogajalske skupine Ožbej Marc iz družbe Kolektor CPG. »V zadnjih nekaj letih nam je z obilo modrosti na obeh straneh uspelo narediti velike korake naprej. Od podpisane nove kolektivne pogodbe v letu 2015 do zakave, sprejete v letu 2020, da je treba v postopkih javnega naročanja za pomembne investicije upoštevati kolektivno pogodbo,« je prepričan Marc.

Dialog na evropski ravni

Evropski socialni dialog na ravni gradbene dejavnosti sicer poteka na ravni Evropske unije. Sindikate zastopa Evropska federacija gradbenih in lesarskih delavcev, delodajalce pa Evropska zveza gradbene industrije. Ta dialog vpliva na evropsko socialno politiko. Zbornica gradbenišva in industrije gradbenega materiala je vključena vanj in tudi koordinira mednarodni projekt SUSODCO, ki ga podpira direktoriat za zaposlovanje pri evropski komisiji, socialne zadeve in vključevanje. Aktivnosti SUSODCO usmerjamo v podporo socialnemu dialogu za učinkovitost gradbenega

Meni, da so priložnosti izzivi povezani predvsem s spremembo plačnega sistema, saj da zdajšnji sistem, ki v glavnem temelji na izobrazbi kot temeljnem pogotju za razvrstitev delovnih mest v tarife in plačbene razrede, že vrsto let ne kaže dejanskega stanja na trgu dela. »Višanje minimalne plače pa razhajanje med administra-

torija v priložnosti. Skozi štiri regionalne tematsko pestre dogodke za izboljšanje zmogljivosti socialnih partnerjev smo že uokvirili skrupne izlive ekonomsko-socialnega dialoga, in sicer družbeno odgovorna javna naročila v gradbeništvu, upravljanje ekstremnega delovnega okolja visoko intenzivnih delovnih mest v gradbeništvu, promocija gradbenih poklicev in iskanje novih potencialnih »bazenov« za zaposlitev kadrovskih potreb v gradbeništvu in razvoj kariere za gradbene delavce in strategije zadrževanja zaposlenih.

ki temelji na usklajenem interesu za razvoj dejavnosti, so plače določene za tipična delovna mesta. Sistem je tako veliko bolj pregleden in v celoti izpolnjuje minimalne standarde regulacije tega dela v gradbeništvu. »Marc dodaja, da je glavna naloga ohraniti močan socialni dialog, ki v okviru možnosti skrbi za razvoj gradbenišva.

POSILANSTVO:
PREMIKAMO VAŠ SVET